

Školní vzdělávací program
„ Krok za krokem školním rokem“

Školní družina při ZŠ a MŠ Chomutic, okres Jičín

Platnost od 1. 9. 2013
Aktualizace: 15. 4. 2015

Obsah

1. Charakteristika ŠD
2. Cíle ŠD
3. Podmínky přijímání uchazečů
4. Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
5. Popis ekonomických podmínek a podmínky bezpečnosti práce
6. Výchové kompetence
7. Obsah vzdělávání
 - 4.1 Člověk a jeho svět
 - 4.2 Místo, kde žijeme
 - 4.3 Lidé kolem nás
 - 4.4 Lidé a čas
 - 4.5 Rozmanitosti přírody
 - 4.6 Člověk a jeho zdraví
8. Formy zájmového vzdělávání
9. Projekty ŠD
10. Vnitřní řád ŠD

Příloha – časový plán, přehled skladby dne v ŠD

1. Charakteristika, umístění, vybavení ŠD

Školní družina je součástí základní školy, nachází se v přízemí budovy školy. Pro svou činnost využívá 3 místnosti. Družinové děti mohou k aktivitám dále využít tělocvičnu školy, školní hřiště, učebny vybavené interaktivní tabulí a počítačovou učebnu, kde je zaveden internet.

Stravování žáků probíhá ve školní jídelně.

Školní družina je vybavena třemi počítači, DVD přehrávačem, videem a kazetovým přehrávačem. Nábytek je starší, dle finančních možností školy je postupně obnovován.

Školní družina je v provozu v pracovních dnech od 6.30 do 15.30 hodin.

Personální podmínky

Zájmové vzdělávání je řízeno kvalifikovanými odborníky. Vychovatelka ŠD má pedagogické vzdělání, ovládá zdravotní vědu, základy práce s PC, komunikaci pomocí internetu. Vychovatelka vyplňuje volný čas dětí aktivitami dle stávajících výchovných složek. S žáky pracuje cíleně, a tak rozvíjí kompetence, osobnost, dává jim dostatek námětů pro samostatné naplňování volného času. K dětem přistupuje, individuálně, s pochopením a láskou.

Rizika, kterým ve ŠD předcházíme

- nedostatek časové dotace
- respektování specifika pro ŠD
- omezování spontánních činností
- stereotypní činnosti
- nedostatečné respektování rozdílů mezi žáky
- málo příležitostí k participaci na plánování
- nedostatečná motivace
- málo vlídné sociální prostředí
- rezignace vychovatelky na výchovné působení

Charakteristika žáků

Program ŠD je koncipován pro 30 žáků z obce Chomutice i okolních obcí. Vzděláváme žáky ve věku 6 – 10 let, 1. - 4. ročníku.

Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Školní družina je důležitým výchovným partnerem rodiny a školy.

Pravidelně se podílíme na aktivitách organizovaných školou. V předvánočním období organizujeme dětský karneval, kterého se účastní i děti mateřské školy a obce. V letním období pořádáme Dětský den – dopoledne plné soutěží, zábavy a odměn. Navštěvujeme obecní úřad, obecní knihovnu, poštu a další instituce. Tuto spolupráci chceme nadále rozvíjet. Po celý školní rok se též účastníme aktuálních projektů vyhlášených různými organizacemi a subjekty.

2. Cíle školní družiny

- kompenzovat u žáků jednostranné zatížení z vyučování
- nabídnout žákům takové zájmové činnosti, které volně navazují na poznatky získané ve škole
- rozvíjet v žácích schopnost spolupráce, otevřené komunikace, tolerance, ohleduplnosti vůči svým kamarádům
- rozvíjet a upevňovat u žáků zásady slušného chování nejen k dospělým osobám, ale také ke svým vrstevníkům
- využívat dětské zvědavosti k samostatnému myšlení a tvoření a aktivně je rozvíjet
- vést žáky k respektování práce druhých, k respektu k vlastní práci
- vést žáky aktivně ke vztahu k vlastnímu zdraví a být za ně zodpovědný
- pěstovat a rozvíjet u žáků základní pohybové dovednosti, vést je k aktivnímu, zdravému a plnohodnotnému trávení volného času
- vést žáky k aktivní ochraně přírody ve svém okolí, k získávání informací o přírodě nejen ve svém okolí, ale i o celém světě

3. Podmínky pro přijímání uchazečů a podmínky průběhu a ukončování vzdělávání

K pravidelné denní docházce do školní družiny jsou přijímáni žáci 1. až 3. ročníku základní školy. Podmínkou přijetí je řádně vyplněný zápisní lístek, který prokazatelným způsobem poskytuje informace o způsobu odchodu (zda žák odchází sám nebo v doprovodu, popřípadě s kým) telefonickým spojení s rodiči. Nejvyšší počet účastníků školní družiny je 30 žáků. O přijetí a případném vyloučení rozhoduje ředitelka školy.

4. Vzdělávání žáků se speciálními potřebami

Cílem je začlenění těchto žáků do přirozeného prostředí školní družiny i do širší společnosti. Integrace těchto žáků má individuální formu. Vychovatelka školní družiny spolupracuje při začleňování těchto žáků s pedagogy ZŠ.

5. Ekonomické podmínky

Na základě vnitřní směrnice o stanovení výše úplaty na částečnou úhradu neinvestičních nákladů školní družiny ze dne 1. 1. 2005 je příspěvek za pobyt dítěte stanoven na částku 100,- Kč měsíčně.

6. Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví

Za bezpečnost dětí ve ŠD odpovídá od příchodu žáka do družiny až do jeho odchodu vychovatelka. Nepřítomnost je zaznamenávána do Přehledu výchovně vzdělávací práce. Žáci jsou na začátku školního roku prokazatelně seznámeni s Vnitřním řádem ŠD.

Všechny děti jsou povinny dbát o svou bezpečnost a své zdraví a také o bezpečnost a zdraví svých spolužáků.

Žáci vykonávají pouze činnosti, které odpovídají jejich schopnostem a zdravotní způsobilosti.

7. **Výchovné kompetence**

Kompetence sociální a prosociální

- učíme žáky k zodpovědnosti za svá rozhodnutí a jednání
- dbáme na dodržování pravidel slušného chování
- učíme žáky vnímat vzájemné odlišnosti, vedeme je k vzájemné toleranci v týmu
- pracujeme v týmu
- vedeme žáky k vhodné obraně proti násilí (verbální i fyzické)

Kompetence občanské

- upevňujeme mezilidské vztahy
- vychováváme osobnosti zodpovědné za svůj život, zdraví
- vedeme žáky k sebeúctě a úctě k druhým lidem
- klademe důraz na kulturní úroveň žáků
- poznáváme kulturní tradice a historické dědictví, vytváříme s žáky vlastní školní tradice

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci
- seznamujeme žáky s prací druhých
- respektujeme, oceňujeme, hodnotíme práci
- převádíme získané výsledky do praktického života
- seznamujeme žáky se zásadami bezpečnosti a hygieny práce
- dodržujeme stanovené pracovní postupy při všech činnostech
- vedeme žáky k ochraně životního prostředí

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci
- poznáváme s žáky význam neverbální komunikace

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky nebát se problémů, prakticky je řešit

Kompetence k učení

- podporujeme žáky při samostatném vyhledávání, zpracování a ověření poznatků
- vedeme žáky k tvořivému myšlení
- vedeme žáky k ochraně životního prostředí
- poznáváme kulturní tradice a historické dědictví, vytváříme s žáky vlastní školní tradice

8. Obsah vzdělávání

8.1 Člověk a jeho svět

Místo, kde žijeme

Domov

Můj domov – rodina, prostředí domova, rodina jako základní pilíř pro rozvoj dítěte

Zájmové činnosti – společenskovední (rozhovory...), výtvarné, pracovní (koláže, kresba pokojíku, členů rodiny...)

Škola

Seznámení se školou – určeno hlavně pro žáky 1. ročníku (význam školy, prostory školy, bezpečná cesta do školy...)

Seznámení s vnitřním řádem ŠD, denním programem ŠD

Zájmové činnosti – společenskovední (rozhovory, bezpečnost a řád ŠD), výtvarné (kresba plánu školy), společenské hry, orientační hry po budově

- práce s internetem (vedeme žáky k bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií)

- dopravní výchova (učíme žáka rozeznat nebezpečí různého charakteru, využívat bezpečná místa pro hru a trávení volného času, uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných, vnímá dopravní situace, správně je vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista)

Obec

Seznámení s obcí (instituce v obci, doprava, památky...), obecní úřad a důležitá místa v obci (pošta, zdravotní středisko, knihovna...), orientace v místě bydliště, místní krajina

Zájmové činnosti – pracovní (tvorba modelu obce), společenskovedné (kultura v obci vycházky po obci), přírodovědná (vycházky do okolní přírody), výtvarné (kresba plánu obce)

Naše vlast

Domov (obec, kraj, stát, významná města v okolí bydliště, hlavní město, orientace v mapě...), okolní krajina (Podkrkonoší, Krkonoše), dějiny, významné památky našeho regionu, pověsti, báje, tradice, kultura (zvyky našeho kraje)

Zájmové činnosti – společenskovední (povídání o historii naší vlasti, vyhledávání zajímavostí na internetu), literární (četba Starých pověstí Českých, regionální pověsti), výtvarné, přírodovědné a sportovní

Svět

Postupné seznámení s jednotlivými kontinenty (kultura tradice, zvyky, příroda, zajímavosti)

8.2 Lidé kolem nás

Soužití lidí

- vytváření pozitivního klimatu v ŠD (vztah ke spolužákům, umění naslouchat, vycházet spolu, ohleduplnost, přátelství, pomoc druhým)
- osvojování a dodržování základů slušného chování (pozdravy, stolování...)
- úcta ke starším, rodičům, vrstevníkům, sobě samým, chování v dopravních prostředcích, v cizím prostředí, úcta ke každému povolání, úcta k handicapovaným osobám
- osvojování si bezpečného chování a vzájemné pomoci v různých životních situacích, včetně mimořádných situací, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel

Kultura a tradice u nás i v jiných zemích

- zvyky, tradice, způsoby chování v dané společnosti
- srovnání s naší společností

Právo a spravedlnost

- základní lidská práva, práva a povinnosti dítěte
- řád ŠD, školní řád

Zájmové činnosti

- společenskovední (využití internetu, encyklopedií, sledování dění u nás i ve světě – tisk, TV)
- výtvarné (výstavky a malování obrázků)
- pracovní (výroba dárečků pro své blízké)
- modelové situace, spontánní rozhovory, společenské, stolní, námětové, sociální hry

8.3 Lidé a čas

- dodržování denního režimu (seznámení s režimem ŠD, vytváření si „pravidelných“ návyků jednotlivých činností ŠD)
- orientace v čase (minulost, přítomnost, budoucnost zařazení různých zážitků do časové osy, uvědomování si času, přiřazení denní činnosti k času – vstávání, snídání, vyučování, ŠD, večeře, čas na spánek)
- pozorování ročních období, rozčlenění roku na roční období, čtvrtletí, měsíce, dny
- zařazení důležitých mezníků v roce (vysvědčení, prázdniny, svátky, narozeniny)
- zvyky a tradice, báje, mýty, pověsti, význam a zařazení lidových tradic

(Masopust, Vánoce, Velikonoce, Den matek, pálení čarodějnic...)

Zájmové činnosti

- společenskovední (práce s encyklopediemi, besídky, Vánoce, Velikonoce, Den matek ...)
- pracovní, výtvarné (výroba přáníček, pozvánek, dárečků, masek...)
- nácvik hudebně pohybových pásem na vánoční besídky, karneval, Den matek, zpívání koled, nácvik básní)
- literární (čtení mýtů, bájí, pověstí, vyprávění příběhů)
- využití výukových programů na PC, kolektivní, společenské hry, vycházky po obci

8.4 Rozmanitosti přírody

- prohlubování znalostí o přírodě (vycházky do přírody, pozorování změn během jednotlivých ročních období, krmení zvěře v zimních měsících, flora a fauna našeho státu)
- hry v přírodě (stavění domečků z přírodních materiálů, využití přírodních materiálů i v jiných činnostech, přírodovědní kvízy, poznávačky)
- vesmír a Země (sluneční soustava, den a noc, roční období)
- příroda u nás a ve světě (rozdílnosti přírody na jednotlivých kontinentech, podnební pásma)
- ochrana přírody (v lese jako na návštěvě, ochrana živočichů a rostlin, ohleduplné chování k přírodě, třídění odpadů, sběr drobných odpadků v okolí školy)
- přírodní katastrofy (živelné pohromy, ekologické katastrofy, stručná charakteristika specifických přírodních jevů a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných situací)
- modelové situace, kdy žák prokazuje schopnost účinně se chránit a adekvátně na nebezpečí reagovat

Zájmové činnosti

- přírodovědné (vycházky do přírody, pozorování přírody, sběr kaštanů a žaludů, poznávačky, kvízy, péče o pokojové rostliny)
- pracovní (výrobky z různých přírodních materiálů, stavění domečků z přírodního materiálu, tvorba modelu sluneční soustavy)
- společenskovední (využití encyklopedií, výukových programů, internetu)
- výtvarné (kresby s přírodními motivy, zážitky z vycházek do přírody, kreslení na kamínky, kreslení v přírodě)
- sportovní (zdolávání přírodních překážek, pohybové hry v přírodě, turistika)
- literární (čtení knih a s přírodní tematikou)

8.5 Člověk a jeho zdraví

Základní hygienické návyky

- sebeobsluha, pořádek, stolování.

Základy živé životosprávy

- zdravá životospráva a pohyb jako základ zdravého životního stylu, prevence obezity a civilizačních chorob
- potravinová pyramida, škodlivost špatných stravovacích návyků
- osvojení si zásad zdravého životního stylu a jejich uplatňování v životě

Sportovní činnosti, tělovýchovné chvílky, pohybové hry

- sportovní hry v tělocvičně, na hřišti, pohybové hry v přírodě, turistika, drobné pohybové hry v místnosti, relaxační činnost, vycházky

První pomoc

- prevence úrazů. Důležitá telefonní čísla
- základy první pomoci, modelové situace ošetření drobných poranění

- osvojování účelného chování při ohrožení v běžných i rizikových situacích, též při mimořádných událostech
- ovládání způsobu komunikace na tísňových linkách, znalost použití čísel tísňového volání

Ochrana zdraví

- sociálně patologické jevy (kouření, alkohol, drogy)
- otužování, oblékání podle ročních období
- hodnota zdraví, zodpovědnost za zdraví
- osvojení bezpečného chování a vzájemné pomoci

Zájmové činnosti

- sportovní (pohybové hry v přírodě, sportovní hry v tělocvičně, na hřišti i v přírodě)
- drobné pohybové hry v místnosti, relaxační činnosti
- společenskovední (využití knih, internetu, rozhovory)
- přírodovědné (vycházky do přírody, sporty v přírodě, turistika)
- výtvarné, pracovní (tvorba vlastní potravinové pyramidy, koláž)

9. Formy zájmového vzdělávání

- pravidelná výchovná, vzdělávací a zájmová činnost)
- příležitostná výchovná, vzdělávací, zájmová a rekreační činnost
- využití otevřené nabídky spontánních činností

10. Projekty ŠD

Projekty ŠD jsou rozděleny do deseti měsíčních celků. Každý měsíc je pro žáky určeno jedno téma, které je zpracováno v zájmových činnostech.

Příklady projektů: Zdraví a zdravý životní styl

Knížka je náš kamarád

Cesta z města

Pohádkový svět

Měsíční projekty jsou obměňovány tak, aby žáci s několikaletou docházkou do družiny neopakovali činnosti a mohli poznávat stále nové věci.

11. Přílohy

11.1. Řád školní družiny

11.2 Přehled skladby dne

Časový plán – přehled skladby dne ve školní družině

Provoz ŠD: 6.30 – 7.20
 11.00 – 15.30

6.30 – 7.10	Příchod žáků do ŠD, individuální zaměstnání žáků zaměřené na relaxační činnosti, společenské, individuální, námětové, smyslové hry, drobné pohybové hry v místnosti
7.10 – 7.20	Odchod žáků na vyučování, předání žáků vyučujícím
11.00 – 13.00	Přebírání žáků od vyučujících, příprava na oběd, oběd, odpočinková a relaxační činnost
13.00 – 14.30	Zájmová činnost přírodovědná, esteticko výchovná, literární, výtvarná, dramatická, společenskovední, pracovnítechnická, tělovýchovná
14.30 – 15.00	Příprava na vyučování, vypracovávání domácích úkolů, didaktické hry a individuální činnosti
15.30	Odchod žáků ze ŠD